

Paradoxy nekonečna

František Příhonský
Předmluva vydavatelova

In: Bernard Bolzano (author); Arnošt Kolman (other); Otakar Zich (translator); Václav Vilon (editor): Paradoxy nekonečna. (Czech). Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1963. pp. 10.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/400250>

Terms of use:

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

PŘEDMLUVA VYDAVATELOVA

Znamenité pojednání o Paradoxech nekonečna začal jeho autor psát již v roce 1847 za venkovského pobytu ve společnosti vydavatelově, v půvabné vile v Liběchově u Mělníka, avšak dokončil, je, přerušen jinými pracemi, teprve v letních měsících následujícího roku, posledního roku svého života. Tímto dílem však neprokázal jen to, že jeho duševní schopnosti neztratily ničeho na svěžesti a čilosti, přes pokročilý věk (bylo mu tehdy 67 let) a zřejmý úbytek tělesných sil; nýbrž podal jím vědeckému světu zároveň nový důkaz, jak nevšední byly jeho pohledy do nejabstraktnějších hloubek matematiky, čisté přírodovědy a metafysiky. Opravdu, kdyby Bolzano nebyl napsal a nezanechal nám nic jiného, než toto pojednání: musil by již pro ně samo být počítán, jak pevně věřím, k nejznamenitějším duchům našeho století. Nejzajímavější a nejspletitější otázky, které odedávna zaměstnávaly pracovníky v oněch apriorních vědách v souvislosti s pojmem nekonečna, dovede řešit s obdivuhodnou lehkostí a rozvíjet je před čtenářovými zraky tak jasně, že i ten, kdo z věcí, které sem náležejí, pochopil jen málo, může autorův výklad sledovat a shledat, není-li jen úplným cizincem v této oblasti, že jeho poučky jsou mu alespoň ve většině případů srozumitelné. Avšak odborník, pokud věnuje pojednání trochu pozornosti (a neměli bychom to očekávat od každého učence?), musí si krom toho jistě uvědomit, jak závažné jsou názory, tu naznačené, v jiných Bolzanových dílech (zejména v jeho Logice a Athanasii) obšírněji vyložené, které nesměřují k ničemu jinému, než k úplnému přetvoření všeho dosavadního vědeckého obrazu. Vydavatel dostal toto pojednání z autorovy pozůstalosti, od jeho děd.ců, v rukopise a to se závazkem, urychlit co nejvíce jeho otištění, a převzal tento závazek tím ochotněji, čím více odpovídal jeho nejniternějším citům (Bolzano byl jeho nezapomenutelným učitelem a přítelem). Byl by se rád tohoto závazku zhostil již dříve, kdyby mu nebyly přišly do cesty značné překážky, které nemohl odstranit dříve, než v tomto roce. Teprve nyní mohl opravit podle rukopisu, ne vždy příliš čitelného a tu a tam dokonce nepřesného, opis, který si opatřil již před delší dobou, pořídit přesný obsah, aby usnadnil používání spisku a nalézt vhodné místo vydání. Vybral k tomu Lipsko; protože jednak sám očekává od této okolnosti rozšíření tohoto pojednání, jednak právě tím zamýšlí uctít slavné město knih, ozdobu a pýchu jeho nové vlasti (sám je narozen v Čechách): neboť pevně věří, že jednou, až vznešený genius Bolzanův dojde všeobecného uznání, nebude patřit k nejmenší slávě Lipska to, že přispělo k vydání těchto Paradoxů.

Budišín, 10. července 1850.